

ביצד משתתפין פרק שמיני עירובין

פד.

עין משפט נר מצוה

יג א ב מ"י פ"ד מהל' עירובין הלכה טו טו"ע א"ר ט"י שט"ה ק"י:
יד ג ד מ"י ש"ס הלכה יח: ב"ד ה ו מ"י ש"ס הלכה פ' וטו"ע ש"ס ק"ד:

רבינו חננאל

להנהו דייירי בעליה, דהיה להו בשילשול ולאנשי חצר בוריקה. וקתני נותנין אותו למרפסת. ופריך רב, לאו להנהו דייירי בעליה, אלא להני דייירי במרפסת עצמה. דא"ע דמרפסת ליתא בית דירה, מיהו איכא דייירי במרפסת, אי הכי אימא סיפא פחות מיכן לחצר ואי להני דייירי במרפסת אמאי (לא) לזה בפתח (ולזה) ולזה בפתח הוא. אלא מאי לחצר אף לחצר ושניהן אסורין בו עד שיעברו. הכי נמי מסבירא כ"י. ת"ש חוליות הבור והסלע שבבניה י' טפחים למרפסת. והא להנהו דייירי בעליה בשילשול הוא. ופריך רבינא להני דייירי במרפסת דהוה תשמישן בפתח. התינה למרפסת, סלע. אלא בור לא איפשר אלא בשילשול. ופרקינן בבור מלא מים דליכא שילשול. והא כי חסרי מלא הוה ליה בשילשול כ"י. ופרקינן אלא בבור מלא פירות. והא אכיל מניהון (וחסרי להו (והיה) (והיה) תשמישיתה בשילשול. ואסיקנא בור מלא פירות של טבל דלא (הוה) [חזק] ליה ולא (שפיל) [שקיל] מניהון ולא חסרי. דיקא נמי דקתני דומיא דסלע דלא חזי ליה כ"י. ת"ש אנשי חצר ואנשי עלייה ששכחו ולא עירבו, כל שהוא למעלה מ' טפחים לבני עלייה. למטה מ' לחצר. כיצד וזו היוצא מן הכותל למעלה מעשרה טפחים בני עלייה משתמשין בו, למטה מעשרה בני חצר משתמשין בו. הא דביני בני דהוה לבני עלייה בשילשול ולבני החצר בוריקה שניהן אסורין בו. ופריך רב נחמן הכא בכולת [תשעה עשר] עסיקין, וזו היוצא ממנו למטה מ', (הנה) [הוה] לבני חצר בפתח ולבני עלייה בשילשול. נותנין אותו לאילן שתשמישן בו על ידי פתח. למעלה מעשרה טפחים הוה לבני עלייה בפתח, ולבני חצר בוריקה כ"י. וליכא התם דביני בני

הבי נמי מסתברא מדקתני סיפא ב'. אומר ר"י דהאי ה"נ מסתברא ליתא אלא אליבא דשמואל דוקא דכבר אדם אוסר על חצירו דרך אויר צד שמעמין אצל לרצ דלמא אין אדם אוסר על חצירו דרך אויר הוא הא לחצר דוקא ומוותרין וא"ת למה הולך לדקדק ה"נ מסתברא מקיפא דסיפא מפחות

מכאן לחצר דקתני גבי חוליות הבור הו"מ לדקדק דאף לשמואל היו פירושו אף לחצר דהא חוליות הבור והסלע דקתני בגובה י' טפחים ע"כ כגובה החוליות עשרה טפחים משפת הבור דהיינו מקרקעית החצר מדחשיב לה לבני חצר בוריקה וא"כ כי קתני עלה פחות מכאן לחצר הסחולית פחות משלו מעשרה א"כ מלאש חולית עד קרקעית הבור יש יומר מעשרה ואם כן לא היו לבני חצר דוקא לבני חצר היו נמי בשלשול כמו לבני עליות דאין לחלק בין שלשול עשרה ל' וי"ל דמ"מ לא ה"ל למתני לשמואל אף לחצר גבי חוליות הבור דנתי דקרקעית הבור היו אף לחצר מ"מ תשמישן שעל הסלע וראש החוליות היו דוקא לחצר לשמואל אצל לרצ אכיליהו היו אף לחצר ה"ל למתני כהדיא אף לחצר ולהכי מיימי מסיפא דסיפא דלשמואל נמי היו התם פירוש לחצר אף לחצר בין אסלע בין אקרקעית הבור כמו ש"ל לרצ גבי פחות מכאן לחצר: **ב"ר מאי איכא** ל"מיה. וא"ת צור נמי היו לבני מרפסת בשלשול ולבני חצר בוריקה ושילשול דלמא לקמן (פס) כיון דלזה בוריקה ושילשול ולזה בשלשול לחודיה כלזה בוריקה ולזה בפתח דמי וי"ל דלקמן בוריקה של הפלגה איירי דהוה דרך אויר אצל בוריקה גובה ושילשול עד דף לרצ משלשול לחודיה ואין נראה לר"י חילוק זה דאם היה אדם אוסר על חצירו דרך אויר לרצ לא היה מפליג בין וריקת גובה לוריקת אויר מדפריך ליה ר"א לקמן (ס) והא מר הוא דלמא לזה בוריקה ולזה בשילשול ונראה לר"י דהא דלמא לקמן שילשול הכא כיון דלזה כ"י ולזה בוריקה כלזה בוריקה ולזה בפתח דמי דיחוי

הוא כלומר דמנינו למדיחי ולמיימר דלרצ אדם אוסר על חצירו דרך אויר בעלמא היכא דהוה לתרייהו בוריקה אויר אצל לפי המסקנא היו טעמא דרצ משום דאין אדם אוסר על חצירו דרך אויר לא נאמר לזה בוריקה ושילשול ולזה בשלשול לחודיה כלזה בוריקה ולזה בפתח דמי אלא יהיה לזה בוריקה ושילשול ולזה בוריקה כלזה בוריקה ולזה בשלשול ולא נחלק ביניהן כמו שהיה סבר המקשה לקמן ועוד וי"ל דלזה בוריקה ושילשול דלקמן איכא ב' עניני וריקת אויר חזיקת גובה אצל היכא דלזה בשלשול לחודיה ולזה בוריקה גובה ושילשול או בוריקת אויר ושילשול שניהן אסורין: **ב"ר דבי חסרא אסירא כי** מ"א נמי אסירא. דהוה דבר הניטל בשבת ואינו מונעט ומסיק בפירות של טבל דאין ניטלין בשבת ולא דמי לעפר ועמיד לפנותו דלמא לעיל (דף עט.) דלא חיץ דקיון דעמיד לפנותו לא מצטל (י) ודאי מחילה המפסקת בין ב' חצירות אצל למעט גובה עשרה ולשניהן כפחה למרפסת כיון דלאנו ניטל בשבת מונעט אע"ג דעמיד לפנותו כמו כפה ספל דלמא לעיל (דף עט.) דממעט: **תא שמע אנשי חצר** ואנשי ^א מרפסת ב'. ל"ג תנן דלמא משנה בשום מקום אלא ת"ש גרס: ^א וכן ב' גזוטרות כ"י. פ"י רש"י ל"ג וכן ור"ת גרס: לה דארישא קאי דקתני בפירקין ^א גזוטרות שהיא למעלה מן כ"י: לא

הוא כלומר דמנינו למדיחי ולמיימר דלרצ אדם אוסר על חצירו דרך אויר בעלמא היכא דהוה לתרייהו בוריקה אויר אצל לפי המסקנא היו טעמא דרצ משום דאין אדם אוסר על חצירו דרך אויר לא נאמר לזה בוריקה ושילשול ולזה בשלשול לחודיה כלזה בוריקה ולזה בפתח דמי אלא יהיה לזה בוריקה ושילשול ולזה בוריקה כלזה בוריקה ולזה בשלשול ולא נחלק ביניהן כמו שהיה סבר המקשה לקמן ועוד וי"ל דלזה בוריקה ושילשול דלקמן איכא ב' עניני וריקת אויר חזיקת גובה אצל היכא דלזה בשלשול לחודיה ולזה בוריקה גובה ושילשול או בוריקת אויר ושילשול שניהן אסורין: **ב"ר דבי חסרא אסירא כי** מ"א נמי אסירא. דהוה דבר הניטל בשבת ואינו מונעט ומסיק בפירות של טבל דאין ניטלין בשבת ולא דמי לעפר ועמיד לפנותו דלמא לעיל (דף עט.) דלא חיץ דקיון דעמיד לפנותו לא מצטל (י) ודאי מחילה המפסקת בין ב' חצירות אצל למעט גובה עשרה ולשניהן כפחה למרפסת כיון דלאנו ניטל בשבת מונעט אע"ג דעמיד לפנותו כמו כפה ספל דלמא לעיל (דף עט.) דממעט: **תא שמע אנשי חצר** ואנשי ^א מרפסת ב'. ל"ג תנן דלמא משנה בשום מקום אלא ת"ש גרס: ^א וכן ב' גזוטרות כ"י. פ"י רש"י ל"ג וכן ור"ת גרס: לה דארישא קאי דקתני בפירקין ^א גזוטרות שהיא למעלה מן כ"י: לא

בני עלייה. דגביה ממרפסת טובא אצל דרך מרפסת זו עולין ויורדין ותל שצחצר שהוא גבוה י' היו נמוך מן העלייה י' דהוה לזה בשלשול ולזה בוריקה וקתני דבני עלייה מותרין זו: **הדרין במרפסת.** כגון שיש בה דיוורין דלדידהו היו האי תל שצחצר שזה לכן בתוך עשרה או נמוך לזה גובה מהם פחות מ': לזה

בפתח ולזה בפתח הוא. ומאירי קרו לה מרפסת דקסלקי במרפסת אלמא כל לזה בשלשול ולזה בוריקה נותנין אותו לזה שבשלשול כדאמר רב הונא לאותן הדרים במרפסת ה"נ * לאותן הדרין במרפסת אי הכי אימא סיפא פחות מכאן לחצר אמאי לזה בפתח ולזה בפתח הוא מאי לחצר * אף לחצר ושניהן אסורין ה"נ מסתברא מדקתני סיפא ב' בסמוכה אבל במופלגת אפילו גבוה י' טפחים לחצר מאי לחצר אילמא לחצר ושרי אמאי רשותא דתרווייהו הוא אלא מאי לחצר אף לחצר ושניהן אסורין ה"נ מאי לחצר אף לחצר ושניהן אסורין ש"מ תנן חוליות הבור והסלע שהן גבוהין עשרה למרפסת פחות מכאן לחצר אמר רב הונא לאותן הדרים במרפסת תינה סלע בור מאי איכא למימר אמר רב יצחק בריה דרב יהודה הכא בבור מלאה מים עסקינן והא חסרא כיון דבי מליא שריא כי חסרא נמי שריא אדרבה * כיון דבי חסרא אסירא כי מליא נמי אסירא אלא אמר אביי הכא בבור מליא פירות עסקינן והא חסרי * במיבאל דיקא נמי דקתני דומיא דסלע ש"מ ול"ל למיתנא בור ול"ל למיתנא סלע צריכא דאי אשמעינן סלע דליכא למיגור אבל בור ליגזור זמנין דמליא פירות מתוקנין צריכא תא שמע * אנשי חצר ואנשי עלייה ששכחו ולא עירבו אנשי חצר משתמשין בעשרה התחתונים ואנשי עלייה משתמשין בעשרה העליונים כיצד וזו יוצא מן הכותל למטה מעשרה לחצר למעלה מעשרה לעלייה ו הא דביני בני אסור אמר רב נחמן הכא בכותל תשעה עשר עסקינן וזו יוצא ממנו למטה מעשרה לזה בפתח ולזה בשלשול למעלה מעשרה לזה בפתח ולזה בוריקה תא

בוריקה נחת חשיב ליה לשלשול דמרפסת אלא השתא דבור וסלע שניהן משתמשתם על גבן תרווייהו למה לי ליתני סלע ולא ליתני בור האילן וסוף סוף כדומיא דסלע בעית לאוקמיה נהי דבור בלא סלע לא מצי למתני דאם כן הוה אמניא צבור סתם קאמר להכי אקטריך סלע לגלויי עליה דדטציצאל עסקינן אלא סלע בלא בור ליתני: ה"ג לריבא דאי סנא סלע דליכא למיגור כ"י ולא גרסינן אי סנא בור אצל סלע לא. דהא בור בלא סלע לא מצי למיתני כדפרישית: מסוקנין. דשקלי מנייהו וחסרי ואתו לידי שילשול: ולא עירבו. אלו עם אלו: נעשרה סחוטנים. ככותל הבית צחצר אנשי חצר משתמשין דלדידהו כפתח ולבני עלייה בשלשול: נעשרה העליונים. שהן מתחת לעלייה אנשי עלייה משתמשין דסמוכין הן לבני עלייה והוה לדידהו כפתח ולבני חצר בוריקה: וזו. הבולט חוץ לכותל למעלה מעשרה. קא ס"ד בעלייה גבוה טובא עסקינן והאי למעלה לאו מן הקרקע מודד אלא ה"ק למעלה מתחלת טפח עשירי כשתמדוד מן העלייה ולמטה עשרה דהיינו כדקתני רישא ב' עליונים אנשי עלייה משתמשין: הא דבני בני. שבין י' עליונים ל' תחתונים דהוה לחצר בוריקה ולעלייה בשלשול: אסור. לתרווייהו כרצ: ככותל **השעה עשר עסקינן.** דליכא ביני ביני דכל למטה מעשרה ידידה לחצר בפתח ולעלייה בשלשול וכל למעלה מ' ידידה לחצר בוריקה ולעלייה בפתח. וככותל עשרים לא מצי לאוקמיה דאם כן שמעינן מינה ראש טפח עשירי דלזה בשלשול ולזה בוריקה אסור דהא לא שרי תנא קמא * אלא למעלה ולמטה. וזו רחב ארבעה עסקינן דנציר מהכי לא הוה רשותא ומקום פטור הוא ונטיל להכא ולהכא:

(א) כס"ה: וגב, (ב) כס"ה: לתא, (ג) ז"ל עלייה, (ד) וכן וכו' דבור אחד עם ד"ה ת"ש וכו' מהנהות הגאון מהר"ף לקמן פ"ה: (ה) ונקמן פ"ה:.

הגהות הב"ח
(א) גב' בני עלייה ואמאי קרו לה: (ב) תוב' ד"ה כיון וכו' לא מצטל דמי למחיצה המפסיק: